

Intryck från 2nd Nordic Geographers Meeting 2007 i Bergen

MICHAEL GENTILE & PERNILLA S RAFIQUI

Introduktion

Trots mångfalden av vetenskapliga möten i olika länder och under olika teman har den nordiska geografin länge saknat ett gemensamt forum för spridning av resultat och utbyte av idéer. Detta ändrades dock i och med att den kulturgeografiska institutionen vid Lunds universitet för två år sedan anordnade en första allmän nordisk geografikonferens – Inaugural Nordic Geographers Meeting 2005. Konferensen var mycket lyckad och ledde till ett utökat forsknings-samarbete över landsgränserna, såväl inom som utom Norden. Inte minst har den resulterat i att en icke oansenlig mängd högkvalitativa vetenskapliga texter nu börjar nå ut till en bredare publik, som temanummer i *Geografiska Annaler B* (Borén & Gentile 2007; Mels & Setten 2007; Rusten & Hermelin, kommande) och som enskilda artiklar i andra välrenommerade tidskrifter (tex Gentile & Sjöberg 2006; Hadjimichalis 2006; Löfgren 2006; Moodysson och Jons-son 2007).

2nd Nordic Geographers Meeting 2007 i Bergen, i regi av Kulturgeografiska institutionen vid Bergens universitet (i samarbete med Institutet för samhälls- och närings-livsforskning och Norska handelshögskolan i samma stad) är Lundakonferensens första uppföljare. Under några soliga dagar i mitten på juni – vilket inte alls är en självklarhet i Sydnorges kustregion – avhandlades vitt skilda ämnen i en allmänt välorganise-

rad konferens. I likhet med sin föregångare var upplägget brett, den här gången under titeln *Meeting the Waves of Globalisation – Local, Regional and Environmental Responses*. Arrangörernas intention var att ge utrymme att spegla svårigheterna i de frågor som nutida geografer inom ämnets alla aspekter möter. Trots detta så intog kulturgeografin en klart dominerande ställning. Med risk för en alltför snäv kategorisering av ämnets huvudgrenar kan vi konstatera att kulturgeografin stod för drygt tre fjärdedelar av totalt 202 presentationer fördelade på 53 sessioner, och fyra av totalt sex keynoteföreläsningar.¹

Keynoteföreläsningar

Sammantaget lyckades keynoteföreläsarna, alla internationellt välkända namn inom sina respektive områden, ganska väl i att spegla temat för konferensen. Om valet av föreläsare och de ämnen de presenterade ska indikera vad som utgör geografins forskningsfront och centrala intressen, så illustrerade två hur den ekonomiska geografin har börjat röra sig bort från ett tidi-

¹ Knappt 16 procent av presentationerna samt en föreläsning ryms under rubriken allmängeografiska, medan naturgeografin fick nöja sig med knappt sju procent av presentationerna plus en keynoteföreläsning med naturgeografisk tonvikt. Dessutom fick deltagarna möjlighet att lyssna på två presentationer om GIS samt delta i en workshop om statistikprogrammet R:s användbarhet för rumsliga analyser.

gare kanske alltför ensidigt fokus på produktion. Konsumenters val i samband med matinköp intresserar tex professor Jo Little (University of Exeter). Hon berättade om en pågående engelsk studie som ur ett genderperspektiv belyser hur hushållens arbetsfördelning och val att konsumera (eller att inte konsumera) lokalt producerad ekologisk mat påverkar landsbygdens ekonomiska och sociala utveckling. Professor John Bryson (University of Birmingham) höll en uppskattad föreläsning om globaliseringen av servicebranschen. Vikten av en fortsatt bättre förståelse för social processer och deras betydelse för samhällets omdaning på lokal och regional nivå framkom också. Professor Anssi Paasi (Uleåborgs universitet) utvecklade sina tankar om betydelsen av identitet för regional utveckling i en allt mer globaliserad värld, baserat på sin långa erfarenhet från finska Karelen. Professor Linda McDowell (University College London) redogjorde för en småskalig intervjustudie med arbetare på ett hotell i London. Den avslöjade att sysselsättningsmönstret inom hotellets olika avdelningar kännetecknas av en tydlig gender- och etnisk differentiering där hudfärg är avgörande för de anställdas grad av exponering inför gästerna, något som hindrar dem att som grupp utveckla den solidaritet som behövs för att förbättra de gemensamma arbetsförhållandena. Professor Marc Antrop (University of Gent) gjorde en grundlig genomgång av landskapsgeografins teorier och begrepp; till sin hjälp använde han en rikedom av bild- och kartexempel hämtade från bland annat hans hemstad. Den mycket aktuella frågan om klimatförändring togs upp av professor Andrew Goudie (University of Oxford) som redogjorde för den på-

gående debatten om huruvida det är naturlig variation i klimatet eller den mänskliga faktorn som ligger bakom förändringarna i dagens globala miljö.

Sessioner

Kärnan i konferensen bestod av ett stort antal sessioner där såväl etablerade som yngre forskare fick tillfälle att presentera sina resultat, ventilera nya idéer, diskutera och resonera om pågående eller kommande avhandlingsprojekt, samt reflektera kring frågor av vetenskapsfilosofisk och vetenskapsetisk natur. Därmed bjöd konferensen på ett smörgåsbord av vetenskapliga produkter för kunskaphungriga geografer att välja bland.

Arrangörerna valde att dela upp sessionerna under följande rubriker: (1) kritisk geografi, (2) ekonomisk geografi, (3) stadsgeografi och (stads)planering, (4) kultur, ekonomi och turism, (5) rural geografi, (6) landskapsgeografi, (7) Östeuropas geografi, (8) utvecklingsgeografi, (9) miljö och ekologi, (10) hälsogeografi, (11) naturgeografi, (12) geografi och utbildning, samt (13) GIS. Samtliga teman utom ett – den kritiska geografin – var relaterade till ett specifikt ämnesområde (trots de oundvikliga överlappningarna).

Den kritiska geografin har istället ett visst (kritiskt) förhållningssätt som enande faktor, och hade en dominerande ställning både när det gäller antalet presentationer (45 stycken) och publikstorlek. Tonvikten låg på stadsgeografen, migration och mobilitet, gender, samt metod och metodologi.

Ett område som har engagerat många stadsgeografer, inte minst i Norden, är förekomsten av etnisk boendesegregation

och behovet av starkare initiativ ägnade åt integrationen av den icke-infödda befolkningen. Både inom och utom de »kritiska» sessionerna behandlades och diskuterades ämnet livligt. Anders Eklundh (Örebro universitet) guidade publiken genom den svenska obligatoriska skolans förutsättningar och begränsningar i integrationsfrämjandet. Juan Velásquez (Stockholms universitet) utgångspunkt var att Sverige har rört sig från att vara en välfärdsstat till att bli ett »radikalt nyliberalt rasistiskt samhälle» som genom diskriminering, segregation och rasism är på väg att utvecklas till ett »auktoritärt» sådant. Denna dramatiska utveckling, menade Velásquez, kräver krafttag som kan och bör inspireras av en programförklaring vid namn *Charta '06* som han själv varit med att författa, men vars riktlinjer för den oinvidige ter sig tämligen okontroversiella. Irene Molina (Uppsala universitet), Roman Matoušek och Luděk Sýkora (Charles University i Prag), samt Sue-Ching Jou (National Taiwan University) och Eric Clark (Lunds universitet) breddade ämnets geografiska horisont med föredrag om den rumsliga socioekonomiska polariseringen i Santiago, miljö(o)rättvisa och etnisk segregation av romer i Tjeckien, samt konflikterna som skapades av nitioalets gentrifieringsprocesser i ett relativt centralt område i Taipei.

Ekonomisk geografi är normalt ett starkt ämne inom den nordiska ländergruppen och hade det näst största antalet presentationer (27) under konferensen. Tyvärr saknades några av de välkända nordiska namnen den här gången – kanske beroende på konkurrens från den stora *Second Global Conference on Economic Geography* som hölls någon vecka senare i Beijing – vilket

bidrog till att lite av den normala vigören i debatten gick förlorad. Till exempel så fanns universiteten i Lund, Uppsala och Göteborg med något undantag inte representerade alls, vilket måste betraktas som ovanligt för en konferens som denna. Följaktligen var det betydligt färre presentationer av svenska studier än vad som var fallet i Lund, men kunskapen om Norge och framför allt dess fiske- och oljenäringar var istället desto större.

Konkurrenskraft i sjöfarts- och fiskebaserade kluster var ett gemensamt intresse för Knut Bjørn Lindkvist (Bergens universitet) och Grethe Mattland Olsen (Volda University College och Bergens universitet) som fann klara mönster av *path dependency* (att dagens situation är influerad av tidigare rumsliga och sociala förhållanden) i sina studier. Søren Kerndrup (Aalborgs universitet) presenterade hur utveckling av färdigheter och rutiner påverkar konkurrenskraften hos företag i ett IT-klyster i Danmark. Bjørnar Sæther (Oslo universitet) redogjorde för en pågående intressant studie av sk »matregioner» på respektive sidor om den norsk-svenska gränsen, där Norge utgör en starkt reglerad och stängd marknad till skillnad från den svenska efter EU-inträdet. Kunskapsflöden var ämnet för en rad presentationer, där bland andra Johanna Hautala (Uleåborgs universitet) redogjorde för det japanska konceptet »ba», som hon applicerade på sitt hemmauniversitet för att undersöka mångkulturalism och kunskapsgenerering. Men även inom den ekonomiska geografin sträcktes intresset längre än till enbart de nordiska länderna, tex i Ingeborg Vinds (Köpenhamns universitet) studie av utländska direktinvesteringar i elektronikindustrin i Ho Chi Minh City i Vietnam.

Om geografers metoder

Under konferensens lopp blåstes nytt liv i den klassiska epistemologiska dispyten om de kvalitativa och kvantitativa forskningsmetodernas nackdelar och förtjänster, samt huruvida det överhuvudtaget är möjligt att ställa allmängiltiga »minimikrav» på det vetenskapliga arbetet. I detta sammanhang bör särskilt nämnas Bo Malmbergs (Stockholms universitet) bidrag om den så kallade Eva Lundgren-affären, där den sistnämnda högst kontroversiella forskningsresultat inte har kunnat prövas vetenskapligt, delvis på grund av de metoder som hon säger sig ha använt. Malmberg menade att den vetenskapliga debatten skulle gynnas om tre punkter alltid kunde accepteras och respekteras av forskarvärlden: att forskningsresultaten bör kunna upprepas, falsifieras samt utsättas för utomstående granskning.

Vi ses i Finland?

Under den mycket trevliga middagen på ärevärdiga Håkonshallen, med anor från 1200-talet, så bjöds våra kollegor i Finland att ta över stafettpipen och vara värdar för 3rd Nordic Geographers Meeting 2009. Med tanke på hur lärorik och givande både Bergenkonferensen och dess Lundensiska

föregångare har varit så ser vi med fram emot detta evenemang med spänning och förväntan.

Referenser

- Borén, Thomas & Michael Gentile (red) (2007) Metropolitan processes in post-communist states: an introduction, *Geografiska Annaler* 89B (2).
- Gentile, Michael & Örjan Sjöberg (2006) Intra-urban landscapes of priority: the Soviet legacy, *Europe-Asia Studies* 58 (5): 701–730.
- Hadjimichalis, Costis (2006) Non-economic factors in economic geography and in 'new regionalism': a sympathetic critique, *International Journal of Urban and Regional Research* 30 (3): 690–704.
- Löfgren, Anders (2006) Your little doorstep is my wall: a personal experience of living in a disabling society, *Norsk Geografisk Tidsskrift* 60 (3): 267–271.
- Mels, Tom & Gunhild Setten (red) (2007) Romance, practice and substantiveness: what do landscapes do? *Geografiska Annaler* 89B (3).
- Moodysson, Jerker & Ola Jonsson (2007) Knowledge collaboration and proximity – the spatial organisation of biotech innovation projects, *European Urban and Regional Studies* 14 (2): 115–131.
- Rusten, Grete & Brita Hermelin (red) (kommande) Geographies of service economies, *Geografiska Annaler* B.

*Michael Gentile är kulturgeograf och forskare vid
Nationalekonomiska institutionen vid Handelshögskolan i Stockholm.
E-post: michael.gentile@hhs.se*

*Pernilla S Rafiqui är doktorand i ekonomisk geografi vid
Nationalekonomiska institutionen vid Handelshögskolan i Stockholm.
E-post: pernilla.sjoquist.rafiqui@hhs.se*